

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTKÓW W WARSZAWIE
Karta Ewidencyjna Zabytków
Architektury i Budownictwa

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M	N	O	P	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	Nr
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

1. Obiekt :

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚWIĘTYCH PIOTRA I PAWŁA

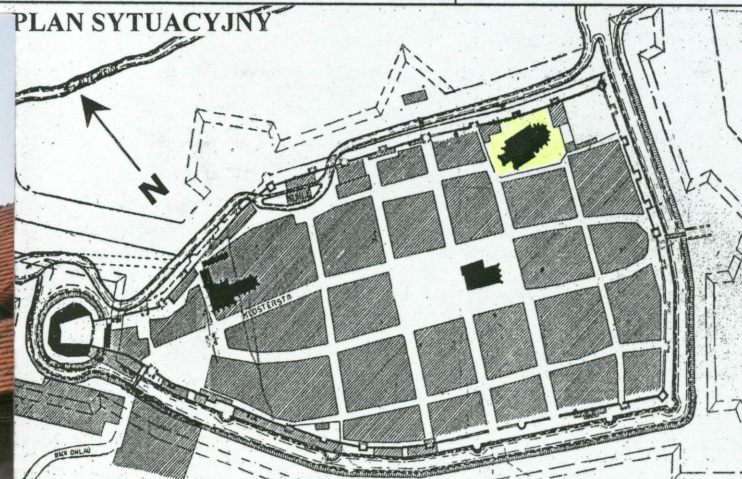
2. Czas powstania :
k. XIII w., rozbu-
dowa pocz. XV w.

3. Miejscowość :

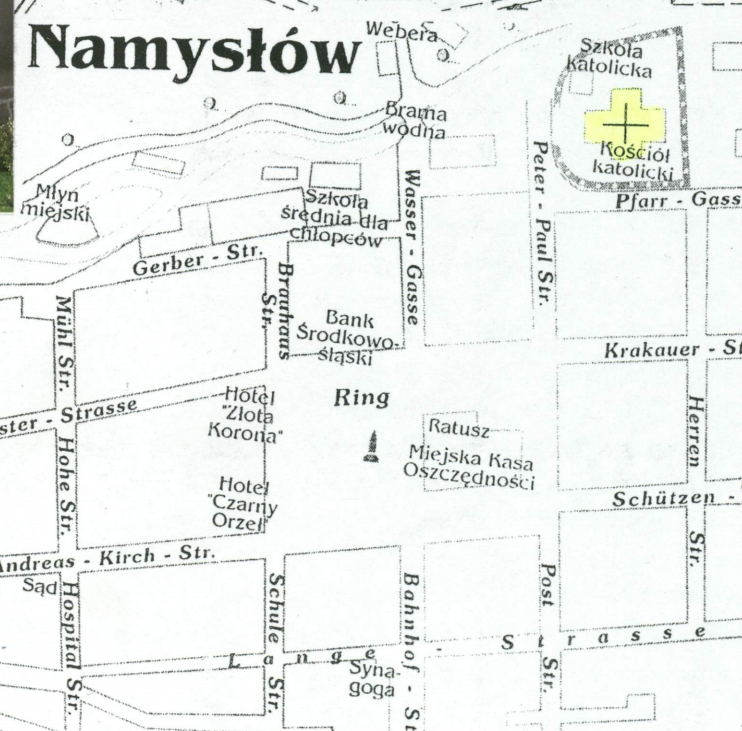
Namysłów

Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty

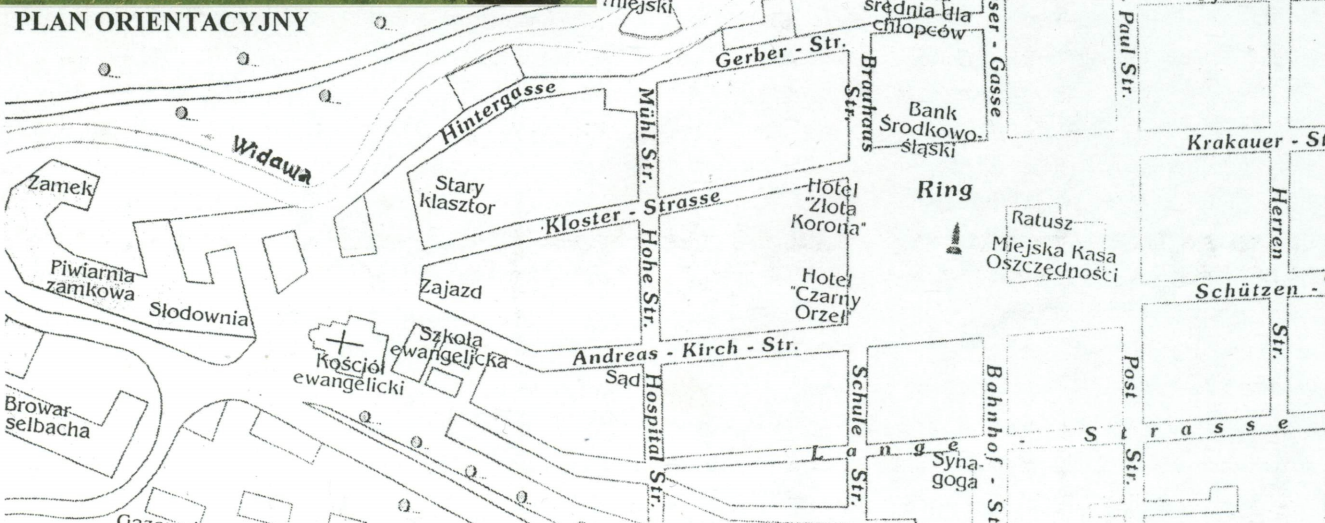
PLAN SYTUACYJNY

Namysłów

PLAN ORIENTACYJNY

4. Adres :

**ul. Kościelna
46 – 100 Namysłów**

nr hipoteczny : [REDACTED]

5. Przynależność administracyjna :

województwo : **opolskie**
gmina : **Namysłów**

6. Poprzednie nazwy miejscowości :

**1287 Namizłow
do 1945 Namslau**

7. Przynależność administracyjna przed 1999 r.

województwo : **opolskie**

8. Właściciel i jego adres :

**parafia rzymsko – katolicka
św. Apostołów Piotra i Pawła
w Namysławie
ul. Kościelna 3
46 – 100 Namysłów**

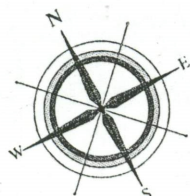
9. Użytkownik i jego adres :

j.w

10. Rejestr zabytków :

Nr : **603 / 59**

Data : **22. 10. 1959 r.**

Pierwsza wzmianka o kościele ma charakter pośredni – w dokumencie z 1287 roku proboszcza Dytryka z Namysłowa (Theodoricum de civitate Namizlow) wymieniono wśród księży ukaranych w czasie sporu księcia Henryka IV Probusa z biskupem Tomaszem II ; został on wraz z innymi ekskomunikowany za popieranie działań księcia. Z informacji tej wynika, że kościół istniał już w 3 ćw. XIII w. Kronikarz namysłowski doby późnego średniowiecza, notariusz i pisarz miejski Johannes Froben kilkakrotnie wspomina o świątyni ; zapisywał on wydarzenia na przestrzeni lat 1495 – 1510. W kronice miasta podaje następujące daty: rok 1405 jako rozpoczęcie budowy wieży kościelnej od podstaw ; w 1483 kościół ucierpiał w pożarze miasta ; 1485 kościół po zniszczeniu ogniem określony jest jako „ledwo przygotowany do służby Bożej”; 1493 poświęcił go biskup Jan ; 1495 odbudowa sklepienia „od wieży do Pasji” (zapewne nawy środkowej).

XIX-wieczny dziejopis pastor W. Liebig, opierający się min. na kronice Frobenia podaje dwie inne informacje : o rozpoczęciu budowy kościoła od podstaw w 1401 r. i o budowie w 1526 zakrystii oraz kaplic przy niej.

Od końca lat 20-tych XVI w. do r. 1655 kościół był w rękach protestantów. 1605 wzniesienie nowego hełmu wieży w miejsce poprzedniego z 1570 zniszczonego przez pożar. 1619 pożar niszczy dachy i uszkadza sklepienia nawy bocznej i zakrystii.

C.d. na wkładce nr 1

SYTUACJA : kościół w północno-wschodniej części miasta lokacyjnego, usytuowany w bezpośredniej bliskości miejskich murów obronnych, z których zachowaną ceglana kurtyną sąsiaduje od południa (stąd kościół inkastelowany ; wieża górująca nad murem miała dawniej charakter obronny, z krenelazem i oknami szczelinowymi). Wybudowany na osi wschód - zachód, równolegle do północnej kurtyny murów miejskich, niedaleko naroża pn.-wschodniego gotyckiego systemu obronnego ; orientowany. Otoczony od zachodu i południa niewysokim murem ceglanym, otynkowanym. Narożnik muru od strony południowo-zachodniej ścięty, zaakcentowany barokową opilastrowaną bramką, zwieńczoną kamiennymi barokowymi figurami św. Jana Nepomucena w towarzystwie putt. Po wewnętrznej stronie okalającego muru południowego - rząd starych lip. W obrębie okalającego zespół muru od pn.- zachodu kościół sąsiaduje z ceglanym XIX-wiecznym budynkiem gimnazjum ; od wschodu z plebanią. Od zachodu za okalającym murem – ul. Staszica, od wschodu ul. Powstańców Śląskich. Przed południowym wejściem do prezbiterium na wybrukowanym placu figura św. Jana Nepomucena na postumencie otoczonym ozdobną ażurową kratą – przeniesiona po 1945 roku z namysłowskiego rynku.

MATERIAŁ : kamień (głazy eratyczne) użyty w przyziemiu i w fundamentach (konstrukcja), w detalu architektonicznym i rzeźbiarskim (obrabiany piaskowiec) oraz jako wzmocnienia narożników i cokołów. Mury magistralne z cegły gotyckiej o wymiarach : 26,7-28 x 11,6-12,5 x 8,5-9,8 w układzie polskim, z użyciem zendrówki. Fragmenty starszych murów z grubszej cegły o wymiarach 26-27 x 12,5-13,5 x 10,8-11,5, w wątku jednowozówkowym, z czarnymi główkami często zeszlonymi i ciemnoczerwonymi wozówkami. Spoiny płaskie z kreską, żółtawe w przełomie, z grudkami niedolasowanego wapna. Filary, arkady, sklepienia – ceglane. W obramieniach okiennych i drzwiowych, cokołach i gzymsach, filarach i arkadach wewnątrz - kształtki ceramiczne. Większość parapetów okiennych z cegły, część kamienna. Z zewnątrz ceglane mury ożywione tynkowanymi czołami dwuspadowych pokryw szkarp, tynkowanymi bielonymi podłuczami okien, tynkowanym płycinowym fryzem, tynkowanymi wewnątrz blend w części zachodniej korpusu i w wieży. W wewnątrz prezbiterium i korpusu kamienny, polichromowany, częściowo białkowany detal architektoniczny – wsporniki i zworniki z figuralną gotycką rzeźbą architektoniczną ; w oknach XIX-w. i starsza kamieniarka. Żebra sklepienne ceramiczne. Mury w większości tynkowane, malowane ; w przyziemiu częściowo odsłonięty wątek ceglany. Posadzka z kwadratowych płyt kamiennych. Kamienny neogotycki portal kruchty zachodniej, późnogotycki do zakrystii - ceglany. Stolarka drzwiowa głównie drewniana. Drewniane stropy belkowe w wieży, także barokowa więźba dachowa kaplic, korpusu, prezbiterium i hełmu wieży. Pokrycia dachów : dachówka ceramiczna karpiówka na korpusie nawowym, prezbiterium i kaplicach ; hełm wieży pobity blachą miedzianą. Kraty zewnętrzne w oknach zakrystii i kaplic pn. żelazne, kute, we wnętrzu drzwi do zakrystii obite żelazną blachą, ozdobne kute kraty zamykające kaplice.

Schody : do głównego zachodniego wejścia w przyziemiu wieży – stopień granitowy, także dwa kamienne z kruchty południowej do prezbiterium. Do zaadaptowanej krypty pod zakrystią nowsze jednobiegowe schody, obłożone płytkami ceramicznymi. Zewnętrzne wejście do zachodniej przybudówki schodami jednobiegowymi, murowanymi z cegły maszynowej, z granitowymi stopniami. Stąd we wnętrzu drewniane jednobiegowe schody na chór zachodni. Z nawy schody jednobiegowe drewniane oraz klatka schodowa .... C.d. na wkładce nr 1

14. Kubatura : 43 600 m ³	15. Powierzchnia użytkowa : 3100 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne : sakralne	17. Użytkowanie obecne : sakralne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja : W latach 80-tych XIX w. dobudowa pd. neogotyckiej kruchty, nowy neogotycki portal zachodni i także drzwi. W 3 ćw. XIX w. powstaje sukcesywnie neogotycki wystrój wnętrz, z neostylowym wyposażeniem. Koniec lat 40-tych i lata 50-te XX w. naprawa powojennych zniszczeń dachu, sukcesywne krycie kościoła pozyskiwaną z rozbiórek dachówką ceramiczną. 1957 częściowa regotyżacja. 1960 remont posadzek, regotyżacja ścian wewnątrz (skucie tynków do wysokości 4 m z opracowaniem spoin), ankrowanie wieży. 1974 malowanie wewnątrz kościoła, prace zabezpieczające dach, uzupełnienie ubytków cegły na wieży. 1995 kapitalny remont 42-głosowych organów Bergsdorfa z Nysy. W roku 1996 malowanie wewnątrz kościoła. 2002 r. remont dachu, przegląd i naprawa więźby po zdjęciu pokrycia, nowe pokrycie ceramiczne karpiówką Wiekor. 2003 nowe pokrycie hełmu blachą miedzianą.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) : Fundamenty kościoła pracują prawidłowo, wszystkie elementy świątyni stabilne, nie stwierdza się większych spękań ścian, oprócz lokalnych, nieznacznych w nadprożach okiennych pd. kaplic Tynki wewnętrzne w korpusie, prezbiterium i w kaplicach w stanie dobrym, podobnie pobiałe i warstwy malarskie Sklepienia i stropy w stanie dobrym. Konstrukcja oryginalnej, zachowanej więźby barokowej w stanie zadawalającym, po generalnym remoncie dachu w 2002 roku. Pokrycie dachów w stanie bardzo dobrym, nowa, dobrej jakości dachówka karpiówka na połaciach ; hełm wieży pokryty nową blachą miedzianą. Instalacje : elektryczna i wodna – stan dobry.	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie : <ul style="list-style-type: none"> o generalnie kościół zadbane, w dobrym stanie technicznym, po najważniejszych remontach. Dziś wskazane prace stricte konserwatorskie, poprzedzone badaniami konserwatorskimi np. na obecność historycznych wypraw, polichromii, oryginalnego detalu i dekoracji; po badaniach kompleksowy projekt aranżacji wnętrza, wydobywającej maksimum zatartych obecnie, oryginalnych cech historycznych kościoła ; o konserwacja cennego drewnianego wyposażenia ; w tym dużego zespołu figur gotyckich, renesansowej ambony, barokowych rzeźb na filarach i w ołtarzach, barokowej balustrady chóru. Również dużego zespołu malarstwa barokowego bardzo dobrej klasy oraz licznych epitafiów kamiennych. Oprócz konserwacji zalecane wykonanie projektu zabezpieczeń, alarmów itp. o kompleksowa konserwacja elewacji, cegły i kamienia ; o docelowo na dach dachówka ceramiczna mnich-mniszka. 			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania) :

- Froben Johannes *Annales Joannis Frobenii ab anno 1347*, Archiwum Państwowe we Wrocławiu, Rep. 135, E 99a, sygn. 679
- Pozwolenia konserwatorskie na prace przy kościele,
- dokumentacja projektowa dotycząca remontów. Archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Opolu

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Ryciny Friedricha Bernharda Wernhera z ok. poł. XVIII w. przechowywane w Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu „*Silesia In Compendio seu Topographia 1750*, rys. piórkiem ; Gabinet Rękopisów B.U. IV F 113 b

Fotografie przedwojenne i zdjęcia wykonane po 1945 r. - w archiwum Urzędu Ochrony Zabytków.

22. Bibliografia :

- Architektura gotycka w Polsce*, Katalog zabytków, t.2 red. A. Włodarek, W-wa 1995, s.162
- Bimler K. *Der Breslauer Dombaumeister Peter Rote aus Halle, Zur Baugeschichte von Stadt und Kreis Namslau*, Breslau 1941, s. 65-67
- Degen K., Bleyl W., Werbick W., Focke F., *Die Bau- und Kunstdenkmäler des Kreises Namslau*, Breslau 1939, s. 154-160
- Dybeck E. *Der Geschichtsschreiber Johannes Froben aus Namslau*, Breslau 1909
- Hanulanka D., *Sklepienia późnogotyckie na Śląsku*, Warszawa 1971, s. 59 - 61
- Irgang W. *Schlesisches Urkundenbuch*, t.2 Wien 1977, 1988, 1993
- Katalog zabytków sztuki w Polsce*, t.7, z.7, Pow. namysłowski, Warszawa 1965, s. 39-41
- Kutzner M. *Problem tradycjonalizmu w śląskiej architekturze XV w. i pocz. XVI w.* [w:] *Późny gotyk*, Warszawa 1965, s. 227 -242
- Lasota Cz., Legendziewicz A., *Badania gotyckiej architektury Namysłowa. Kościół parafialny miasta lokacyjnego*, [w:] *Architectus* 2005, nr 1-2(17-18), s. 21-33
- Liebig W., *Chronik der Stadt Namslau von.... Namslau 1862*
- Lutsch H., *Verzeichniss der Kunstdenkmäler der Provinz Schlesien, Der Kunst - denkmäler der Landkreises der Reg. Bezirk Breslau*, t. 2, Breslau 1889, s. 501
- Niemczyk M. *Kaplice mieszczańskie na Śląsku*, „*Roczniki.Sztuki Śląskiej*”, 1983, R.XIII, s. 9 - 66
- Świechowski Z., *Architektura romańska w Polsce*, Warszawa 2000, s. 173 - 174
- Tintelnot H., *Die mittelalterliche Baukunst Schlesien*, Kitzingen 1951
- Wernicke P. *Die Pfarrkirche zu St. Petrus und St. Paulus in Namslau*, „*Schlesische Kirchenblatt*”, 1815

24. Uwagi różne :

Wskazane zamknięcie stylowymi kratami tych kaplic, które ich nie posiadają - celem zabezpieczenia cennego ruchomego wyposażenia kościoła. Zalecana rewindykacja, konserwacja i ekspozycja późnogotyckiej figury Chrystusa przed Piłatem, znakomitej klasy artystycznej, pochodzącej z fary namysłowskiej a obecnie przechowywanej w kościele w Wilkowie.

25. Wypełnił :

mgr Dariusz Stoces, PG

data : VI 2007 r.

26. Sprawdził

data

27. Załączniki

wkładki nr 1 - 11

7. Miejsowość : NAMYSŁÓW	8. Obiekt (nazwa jak w karcie) : KOŚCIÓŁ PARAFIALNY	9. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) : C.d. opisu i dziejów kościoła
-----------------------------	--	---

C.d. punktu 12 : W roku 1655 kościół odzyskany z rąk protestantów staraniem proboszcza Norka i niewielkiej grupki katolików namysłowskich. 1697 odnowienie wnętrza. W XVIII w. pożar niszczy barokowy hełm wieży. (Dla wcześniejszych dziejów kościoła brak ikonografii ; dopiero publikowane po połowie XVIII w. rysunki Friedricha B. Wernhera ukazują w różnych wariantach widoki miasta z kościołem farnym jako składnikiem panoramy Namysłowa oraz sam kościół – bez hełmu.) Również u Wernhera na jednej z rycin widoczne gotyckie szczyty południowych kaplic. W r. 1790 budowa późnobarokowego hełmu wieży wraz z nowym pokryciem dachu. 1844 remont więźby dachowej. 1869 gruntowne odnowienie kościoła w stylu neogotyckim ; min. kamieniarka okienna, z wyjątkiem maswerków północnych kaplic, stolarka drzwiowa (min. kamienny portal główny z neogotyckimi bogato zdobionymi drzwiami), nowa kruchta południowa. 1888 ponowny remont więźby. 1890 nowy neogotycki ołtarz główny wraz z czterema mniejszymi do naw i kaplic. Po 1945 roku bieżące remonty po stosunkowo niewielkich zniszczeniach wojennych, dotyczących głównie pokrycia dachu. W 1970 r. nowe witraże oraz konserwacja z przeołowieniem witraży starych. 1976 malowanie wnętrza. 1979 ufundowanie nowych dzwonów. 1980 renowacja ołtarza i barokowej chrzcielnicy. 1996 malowanie wnętrza kościoła. 2003 remont hełmu wieży, nowe miedziane pokrycie.

Wg. dotychczasowej literatury fazy budowlane przedstawiały się następująco : w latach 1483–93 budowa trzech przęseł wschodnich korpusu, zapewne ukończenie całości przed pożarem w 1483. W 1495 odbudowa sklepień w korpusie. W końcu XV w. i być może w pocz. XVI budowa kaplic po bokach trzech zachodnich przęseł korpusu. Badania architektoniczne przeprowadzone w roku 2002 przez dr Cz. Lasotę i dr inż. arch. A. Legendziewicza zweryfikowały i uszczegółowiły historię budowy następująco : pierwotny kościół był bazyliką trójnawową, zapewne czteroprzęsłową, bez przypór, z prezbiterium jednoprzestrzennym i być może z zakrystią od strony północnej. Budowa pierwszej bazyliki z nawą nakrytą zapewne płaskim stropem, oświetlonej wąskimi oknami, datowana jest najpóźniej na początek XIV wieku, lecz jej początki sięgają prawdopodobnie lat 80-tych XIII w. Jej mury wzniesiono z dużej cegły o wymiarach 26-27 x 12,5-13,4 x 10,8-11,5. Nawa prawdopodobnie była czteroprzęsłowa ; potwierdzić to mogą badania archeologiczne we wnętrzu, dotyczące rozmieszczenia pierwotnych filarów. Następną fazę datowaną na 1 połowę XV w. dotyczy już kościoła obecnie istniejącego : rozpoczęła się od budowy 4 kondygnacji wieży z arkadowym przyziemiem oraz halowego korpusu nawy z narożnymi szkarpami przekątniowymi. Powstał on poprzez wybudowanie nowych filarów hali (trzyprzęsłowej, trzynawowej) i nadbudowanie murów istniejącej wcześniej bazyliki. Wkrótce po wzniesieniu halowego korpusu powstały dwa rzędy kaplic dostawione doń od południa i północy – pierwotnie ze szczytami i dachami dwuspadowymi oraz pogrążonymi, co ukazuje jeszcze rycina Wernhera z poł. XVIII wieku. Na końcu wyburzono stare prezbiterium wznosząc trzynawowe, trzyprzęsłowe o systemie halowym, którego bogatszy od części laickiej wystrój architektoniczny jest także argumentem na rzecz późniejszej rozbudowy. Ostatnia faza, po wielkim pożarze w 1483 r. to odbudowa zawalonych sklepień nawy, odbudowa sklepień prezbiterium i nadbudowa ostatnich kondygnacji wieży, ukształtowanych obronnie, z krenelażem. Poświęcenie odbudowanej świątyni miało miejsce w roku 1495. W 1526 wybudowano zakrystię.

C.d. punktu 13 : przebita w ścianie wieży, prowadząca do jej wnętrza, na pierwszą kondygnację. W niej schody zabiegowe, ceglane. Także druga kondygnacja wieży dostępna niegdyś gotycką klatką schodową w grubości muru, dziś zablokowaną. W kondygnacjach wieżowych drewniane schody jednobiegowe, drabiniaste. W zamknięciu prezbiterium dwie klatki schodowe w grubości muru ze spiralnymi schodami ceglanymi, prowadzące na strych (klatka południowa zablokowana, niedostępna).

Posadzki : w nawach korpusu posadzka z kwadratowych płyt wapiennych, ułożonych w karo i nielicznych granitowych (pierwotnych ?). W prezbiterium posadzka analogiczna, podobnie w kaplicach.

Otwory : okienne – w prezbiterium ostrołuczne, obustronnie rozglifione, z maswerkami i laskowaniem 1887-93. O różnych proporcjach – w zamknięciu

naw bocznych znacznie węższe niż pozostałe. Duże okna trójdzielne, węższe jednodzielne. W cylindrycznych klatkach schodowych okna szczelinowe zamknięte ściętym trójlściem. W zakrystii otwory ostrołuczne z uskokowo fazowanymi krawędziami, o glifach mniej rozwartych niż w oknach prezbiterium. W kaplicach północnych okna ostrołuczne, znacznie szersze niż w zakrystii, czterodzielne. W kaplicach południowych otwory ostrołuczne, trójdzielne. W wieży otwory okienne tym silniej zróżnicowane im wyżej, głównie szczelinowe, lecz w różnych oprawach z blend, min. dwułucze.

Otwory drzwiowe – główne wejście w zachodniej ścianie wieży obramione XIX-wiecznym kamiennym portalem neogotyckim ; otwór ostrołuczny ; w nim płycinowe drzwi dwuskrzydłowe. Wejście do neogotyckiej kruchty południowej ostrołuczne, osadzone we wnęce sklepionej odcinkowo, w nim neogotyckie drzwi dwuskrzydłowe z nadświetłem. Wejście do zakrystii we wnęce ostrołucznej w obramieniu górnej partii z profilowanych kształtek ceglanych ; otwór drzwiowy ostrołuczny z obniżoną strzałką ; w nim renesansowe drzwi z nitowanych blach żelaznych. W prezbiterium, w nawie północnej wejście do klatki schodowej w grubości muru ; zamknięte półkoliście, z łękiem z fazowanych kształtek ceglanych. Analogiczne w nawie południowej.

KONSTRUKCJA : mury fundamentów wzmocnione głazami eratycznymi ; ściany oszkarpowane ; naroża cokołu i gzymsów wzmocnione kamieniarką. Sklepienia ceglane wsparte na ścianach i rzędach filarów, tworzących ostrołuczne arkady międzynawowe ; w przedsionku pod wieżą sklepienia krzyżowo-żebrowe na jedną cegłę, w nawie głównej gwiaździste, w bocznych trójpodporowe przeskokowe. Ceglane żebra sklepienne oparte na kamiennych wspornikach, łączone kamiennymi zwornikami. W kaplicach zróżnicowane typy sklepień, od krzyżowo-żebrowych po gwiaździste i trójpodporowe. Więźba dachowa w nawie i prezbiterium **wieszakowo – rozporowa** o trzech kondygnacjach. W kaplicach więźby krokwiowo-płatwiowe. W wieży stropy belkowe, nagie. Strop pierwszej kondygnacji oparty na kamiennych wspornikach ; w wyższych – belki osadzone w gniazdach ścian. Hełm o konstrukcji drewnianej, na ruszcie z koncentrycznie ułożonych podwalin, ze słupem środkowym – królem. Powierzchnie wyoblone hełmu profilowane krążynami.

RZUT: korpus trójnawowy, prostokątny, 3-przęsłowy, oszkarpowany, ze szkarpami przekątniowymi w narożnikach. Od zachodu dostawiona wieża na rzucie prostokąta zbliżonego do kwadratu, z narożnikami opiętymi szkarpami. Przyziemie wieży otwarte arkadami na osi pn.-pd. ; z przyziemia główne wejście do kościoła. Nawa główna nakryta sklepieniem gwiaździstym, znacznie szersza od bocznych, nakrytych sklepieniami przeskokowymi, trójpodporowymi. Korpus nawowy o szerokości identycznej jak prezbiterium, które również trójnawowe, 3-przęsłowe. Każda z części partii prezbiterialnej zamknięta trójbocznie, z przyporami przekątniowymi ; środkowa największa, najdalej wysunięta. W narożach pomiędzy trójbocznym zamknięciem nawy głównej prezbiterium a nawami bocznymi – para okrągłych klatek schodowych w grubości murów, ze spiralnymi schodami, występujących dwubocznie na zewnątrz, dostępnych od wewnątrz. Od północy przylegają do nawy dwie kwadratowe kaplice przybudowane pomiędzy przypory i jedna wydłużona, na rzucie prostokąta zamkniętego od wschodu trójbocznie. Od południa przystawione do nawy 4 kwadratowe kaplice i nowsza kruchta między przyporami prezbiterium.

BRYŁA : fara usytuowana blisko północnej partii miejskich murów obronnych, równolegle do nich ; czego konsekwencją jest inkastelacja wieży świątyni. Wydłużony, wysoki korpus halowy, opięty dwuskokowymi szkarpami. Nawa przechodząca w prezbiterium tej samej szerokości (miejsce styku akcentuje tylko uskok połączenia dachowej i przekątniowej szkarpy), obie części nakryte wspólnym, wysokim dachem siodłowym o jednej kalenicy, w zamknięciu prezbiterium wielopołaciowym. Od zachodu przylega do nawy masywna, sześciokondygnacyjna wieża, oszkarpowana w narożnikach, zwieńczona pierwotnie krenelażem (inkastelacja!), obecnie nakryta baniastym hełmem barokowym z ośmioboczną latarnią. W ścianę wieży wtopiony trójkątny szczyt zachodni. Do korpusu po stronie północnej i południowej dostawione zblokowane rzędy kaplic. Do nawy przylega od południa szereg czterech kaplic ; para kaplic o równej jej wysokości, z których narożna (południowo-zachodnia) dwupoziomowa oraz para kaplic niższych. Kaplice wyższe nakryte dachem trzyspadowym o krótkiej kalenicy, prostopadłej do kalenicy korpusu ; niższe dachem pulpitowym, będącym przedłużeniem połączenia dachowych korpusu. Od zachodu przybudówka nakryta dachem pulpitowym, dostępna zewnętrznymi schodami. Od strony północnej trzy kaplice dostawione do nawy i zakrystia przy prezbiterium. Trzy kaplice i zakrystia nakryte dachami pulpitowymi (zakrystia nieco niższa).

7.Miejscowość :

NAMYSŁÓW

8.Objekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY

9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

C.d opisu kościoła

ELEWACJE . Elewacja zachodnia : złożona z jednoosiowej elewacji wieży, zachodniej elewacji korpusu nawowego i elewacji kaplic bocznych. Wieża i pozostałe partie na cokole zwieńczonym dwuuskokowymi kształtkami ceglanymi. Powyżej występują regularne rzędy maczulców. Wieża z narożnikami opiętymi dwuuskokowymi przyporami. W jej przyziemiu ostrołuczna arkada, zamurowana u schyłku średniowiecza ; zamurówka artykułowana rzędem trzech blend zamkniętych odcinkowo, usytuowanych pod okapem pulpituowego daszku. W blendach umieszczono pierwotnie figury sceny Ukrzyżowania (część z nich zachowana, przechowywana w zakrystii). W dwu pierwszych kondygnacjach wieży okna szczelinowe, w wyższych także, lecz umieszczone dodatkowo w ostrołucznych blendach (dopiero w ostatniej kondygnacji duże okno). Co dwie kondygnacje dzielą optycznie wieżę tynkowane opaski. W 4 kondygnacji blenda bliźnia ; na poziomie tejże w szkarpach blendy ostrołuczne. W 5 kondygnacji okienko szczelinowe w wysokiej blendzie ostrołucznej o obniżonej strzałce. Flankują ją blendy w szkarpach zamknięte półkolistymi łękami. W 6 kondygnacji na wysokości nakryw przypór duże okno ostrołuczne, w takiejże blendzie. Pod hełmem wieńczącym wieżę widoczne ślady zamurowanego krenelażu. Mur zakończony profilowanym gzymsem koronującym. Dach wieży niski, z ośmiobocznym hełmem baniastym, z ośmioboczną latarnią i gruszkowatą banią wieńczącą ; na niej iglica z kulą i ażurowym krzyżem. Wschodnie naroża wieży ujęte do wysokości 2-giej kondygnacji dwuuskokowymi szkarpami wtopionymi w ścianę korpusu nawy. Korpus nawowy także ujęty z boków szkarpami dwuuskokowymi, lecz ustawionym przekątniowo. Szczyt trójkątny korpusu wtopiony od północy i południa w ścianę wieży ; tylko część południowa szczytu ożywiona parą ostrołucznych blend. Od strony południowej wieży widoczna zachodnia ściana rzędu kaplic ; jedynie w partii strychowej małe okienko doświetlające, zamknięte odcinkowo. Boczna elewacja północnego rzędu kaplic - jednoosiowa ; od północy zakończona dwuuskokową przyporą, ożywioną w dolnej partii ostrołuczną blendą. W przyziemiu elewacji kaplicy przybudówka nakryta stromym dachem pulpituowym, z nowszymi schodami jednobiegowymi prowadzącymi do ostrołucznego otworu drzwiowego (wejście na chór). Po południowej stronie wejścia, w elewacji przybudówki okno szczelinowe. Ponad dachem przybudówki, lekko nieosiowo w stosunku do otworu wejściowego - usytuowane w ścianie bocznej kaplicy, doświetlające ją wysokie, ostrołuczne okno gotyckie ; obecnie zablokowane.

Elewacja południowa : złożona z bocznej elewacji wieży, rzędu czterech kaplic przy zachodnich przęsłach korpusu, samego korpusu oraz prezbiterium. Na cokole zwieńczonym ceglanymi kształtkami. Boczna, południowa elewacja wieży analogiczna w artykulacji do zachodniej, z następującymi różnicami : przyziemie wieży otwarte ostrołuczną arkadą ; nad strzałką łuku arkady głęboko rozglifione okno ostrołuczne ; na tymże poziomie występuje okno szczelinowe jak w elewacji pd., lecz przesunięte z osi, doświetlające klatkę schodową w grubości muru ; okno 3 kondygnacji szerzej przeprute, podobnie w kondygnacji ostatniej gdzie występuje zamknięcie łukiem półkolistym. Korpus - dwie zachodnie kaplice równe mu wysokością ; z nich narożna dwupoziomowa, z zablokowanym ostrołucznym otworem wejściowym w przyziemiu (portal o krawędziach profilowanych ceglanymi wkłeskami). Wysokie, wąskie okna ; rozglifione, z XIX-wieczną kamieniarką, trójdzielne z laskowaniem i maswerkami ozdobionymi kwiatonami. Dalej ku wschodowi występuje para niższych kaplic, z szerszymi, niższymi oknami czterodzielnymi wypełnionymi XIX wieczną kamieniarką. Korpus kończy się przyporą usytuowaną przekątniowo zaraz za ostatnią kaplicą. Od tego miejsca zaczyna się prezbiterium – na cokole wzbogaconym kamiennymi narożnikami, 5-osiowe ; osie dzielone dwuuskokowymi szkarpami, których górne nakrywy i dolne uskoki – dwuspadowe, z wytynkowanymi czołami. Nad cokołem , na linii parapetów okiennych – gzyms okapowy, ceramiczny, profilowany wkłeską od spodu, z narożami wzmacnianymi kamieniem. Nad oknami o tynkowanych glifach, ostrołucznych, wypełnionych XIX-wieczną kamieniarką – występuje fryz z cegieł „na zrąb” i tynkowana, ozdobna płycina. Przy drugim od zachodu przęsle, pomiędzy szkarpami, wstawiona w XIX wieku negotycka kruchta mieszcząca boczne wejście do kościoła, ze stylizowanymi dwuskrzydłowymi drzwiami, trójkątnym szczytem zwieńczonym kwiatonem, nakryta dwuspadowym daszkiem. W trójbocznym, wschodnim zamknięciu naw partii prezbiterialnej występują okna znacznie węższe niż w ścianie bocznej, z maswerkami jednolistnymi.

Elewacja wschodnia : złożona z bocznej, wschodniej elewacji południowego rzędu kaplic, zamknięcia prezbiterium, wschodniej ściany wieży widocznej znad kalenicy dachu i bocznej elewacji zakrystii. Południowy rząd kaplic ; jego wschodnia ściana jednoosiowa, z oknem trójdzielnym, wypełnionym XIX-wieczną kamieniarką. W narożniku pomiędzy kaplica a korpusem nawowym – przekątniowa szkarpa dwuuskokowa. Zamknięcie prezbiterium 7-osiowe, na cokole obiegającym szkarpy, z narożami wzmocnionymi kamieniarką. W zamknięciu naw bocznych prezbiterium okna węższe, z jednolistnymi maswerkami ; w środkowej nawie szersze, trójdzielne z bogatszą kamieniarką ; pomiędzy nimi para dwubocznych występów muru, wewnątrz których klatki schodowe ze spiralnymi schodami – doświetlone wąskimi okienkami szczelinowymi zamkniętymi trójliściem ściętym. Nad oknami zamknąć przesklepki o spłaszczonych łukach, tworzące na wysokości profilowanego gzymsu koronującego kościoła – pięcioboczne zamknięcie korpusu. Wschodnia ściana wieży ujęta z boków wysoko sięgającymi przyporami ; z dużą, ostrołuczną blendą w ostatniej kondygnacji, przeprutą niesymetrycznie małym okienkiem w kształcie leżącego prostokąta. Ściany wieży z maczulcami. Wschodnia ściana zakrystii na ceglany cokole, ujęta w narożniku przekątniową niewydajną szkarpą ; jednoosiowa, przepruta ostrołucznym oknem z profilowanymi uskokowo krawędziami ; w oknie stara przewlekana krata żelazna.

Elewacja północna : złożona z partii prezbiterialnej, 3-osiowej zakrystii, rzędu kaplic, fragmentu korpusu i bocznej elewacji wieży. Partia prezbiterialna w części zamknięcia ukształtowana analogicznie jak od strony południowej. Zakrystia trzyosiowa, na cokole ceglany, z narożną szkarpą od wschodu, z oknami ostrołucznymi o profilowanych uskokowo krawędziach. Otwory zamknięte kratami żelaznymi. Nad oknami tynkowana opaska z uskokowym gzymsem z profili ceglanych. Zakrystia nakryta dachem pulpitowym. Kaplice zachodnie zblokowane, trzyosiowe, nakryte wspólnym dachem pulpitowym. Wyższe od zakrystii, na cokole, z trzema szerokimi oknami ostrołucznymi, wypełnionymi bogatą kamieniarką – otwory czterodzielne, wysokie, sięgające niemal do gzymsu koronującego. Partia zachodnia korpusu, na cokole, przepruta wysokim, wąskim oknem ostrołucznym ; nad oknem opaska tynkowa pod profilowanym gzymsem koronującym z ceglanych kształtek. Korpus ujęty od strony zachodniej dwuuskokową przyporą przekątniową. Północna elewacja wieży – jak południowa.

WNETRZA : wieża otwarta w przyziemiu od pn. i pd. arkadami, z górnymi kondygnacjami dostępnymi schodami z wnętrza korpusu. Pod wieżą sklepienie krzyżowo – żebrowe ze zwornikiem, na którym chusta św. Weroniki, oraz czterema wspornikami rzeźbionymi w kształty głów męskich, ok. 1405. Wewnątrz korpusu profilowane arkady międzynawowe oraz ostrołuczne arkady kaplic. Filary międzynawowe prostokątne, w części zachodniej ze ściętymi narożnikami, opięte od strony naw lizenami ; w części wschodniej z cokołami ze ściętymi narożnikami i z profilowaniem obiegającym także arkady. Sklepienia w większości późnogotyckie, żebrowe, w nawie głównej i bocznych rozdzielone w połowie gurtami, wydzielającymi wcześniejszą część zachodnią od późniejszej wschodniej. W nawie głównej sklepienia gwiazdziste, w dwóch przęsłach wschodnich i w zamknięciu wzbogacone przekątnymi żebrami. W nawach bocznych sklepienia przeskokowe (trójpodporowe), z wyjątkiem trzeciego od wschodu przęsła nawy pn. nakrytego sklepieniem krzyżowym z 1619 r. W części zachodniej korpusu zworniki gładkie, niektóre z gwiazdami oraz w trzecim od zachodu przęsle nawy głównej z płaskorzeźbioną głową Chrystusa w nimbie ; u spływów sklepień wsporniki, w nawie głównej o charakterze fryzów z dekoracją roślinną. W części wschodniej wystrój kamieniarski bogatszy, z licznymi płaskorzeźbionymi zwornikami kolistymi oraz w kształcie tarcz herbowych ; w zamknięciu nawy głównej zwornik z głową Jana Chrzciciela i inskrypcją, wśród zworników z herbami jeden z orłem śląskim ; w pozostałych trzech wschodnich przęsłach nawy głównej zworniki z płaskorzeźbami min. Baranka Eucharystycznego, głową Chrystusa w nimbie, tarczą z lwem czeskim, insygniami rzemieślniczymi oraz krzyżem, być może zakonu krzyżackiego. U spływów sklepień wsporniki w kształcie szyszek oraz masek żeńskich i męskich, ponadto po bokach zamknięcia prezbiterium z postaciami św. Piotra i Pawła. W nawach bocznych zworniki powtarzające motywy występujące w nawie głównej, min. głowa Jezusa, lew czeski, gmerki, rozety, gwiazdy oraz jeden zwierzęcy (w nawie pn.) ; wsporniki rzeźbione w kształty masek. W zakrystii trzy przęsła sklepień krzyżowych, z nich skrajne żebrowe ze zwornikami, na których gmerki ; środkowe przęsło 1619. Sklepienia kaplic : w skrajnych kaplicach od północy krzyżowo – żebrowe, w środkowej sieciowe, w pierwszej od wschodu (zamkniętej wewnątrz od wschodu trójbocznie) dwa zworniki, z nich jeden z głową Jezusa, oraz dwa wsporniki w kształcie masek. W dwu pozostałych kaplicach zworniki gładkie. W kaplicach południowych (licząc od wschodu) sklepienia :

7. Miejscowość :

NAMYSŁÓW

8. Obiekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY

9. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

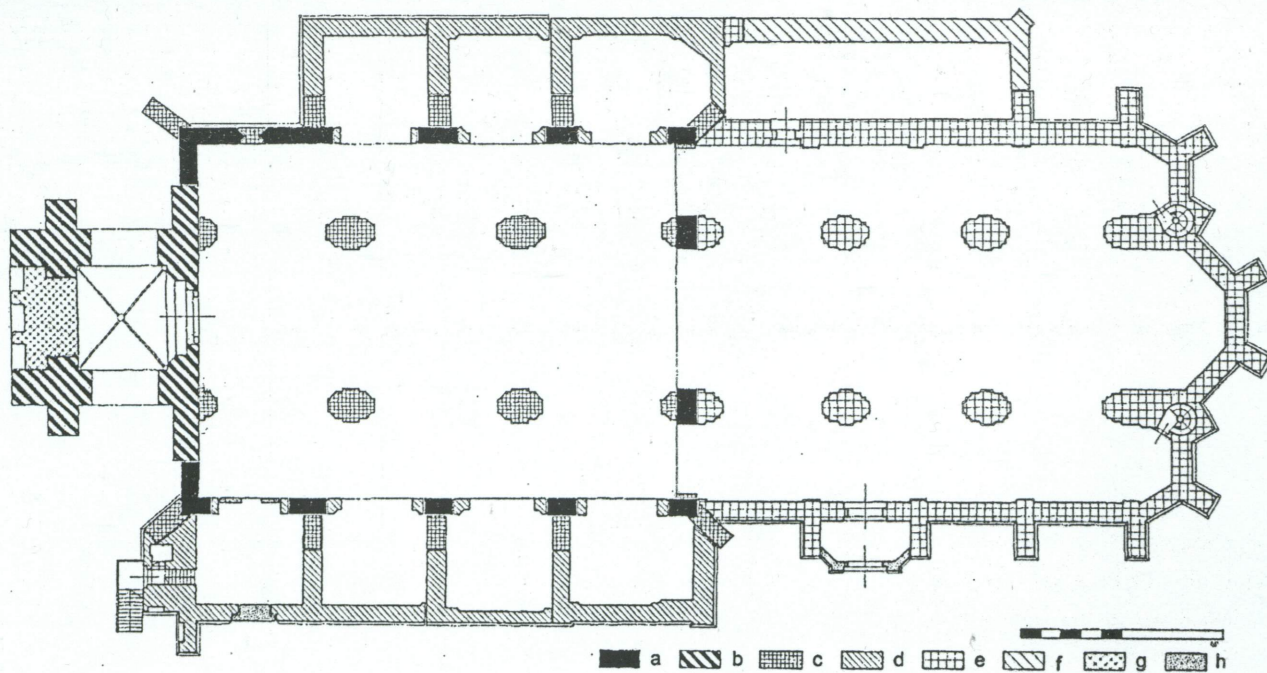
C.d. opisu kościoła

w pierwszej w typie przerzutowego z dwoma zwornikami, z nich jeden z gwiazdą; w drugiej sieciowe z dwoma gładkimi zwornikami; w trzeciej w typie przerzutowego siedmiopolowe, z trzema gładkimi zwornikami oraz wspornikami w kształcie głów młodzińców; kaplica skrajna od zachodu przedzielona na dwie kondygnacje zapewne 1759 z dolną przesklepiono kolebkowo z lunetami, górną nakrytą sufitem. Okna korpusu ostrołukowe, obustronnie rozglifione, z maswerkami 1887-93. W ścianie wschodniej pierwszej kaplicy przy nawie południowej okno zamknięte łukiem w kształcie oślego grzbietu. Chór muzyczny murowany, w nawie głównej być może 1697, umieszczony w przęśle zachodnim, podsklepiony krzyżowo, z parapetem o dekoracji neogotyckiej; przedłużony do nawy południowej częścią o parapecie wklęsło-wypukłym z dekoracją rokokową 2 poł., XVIII w.

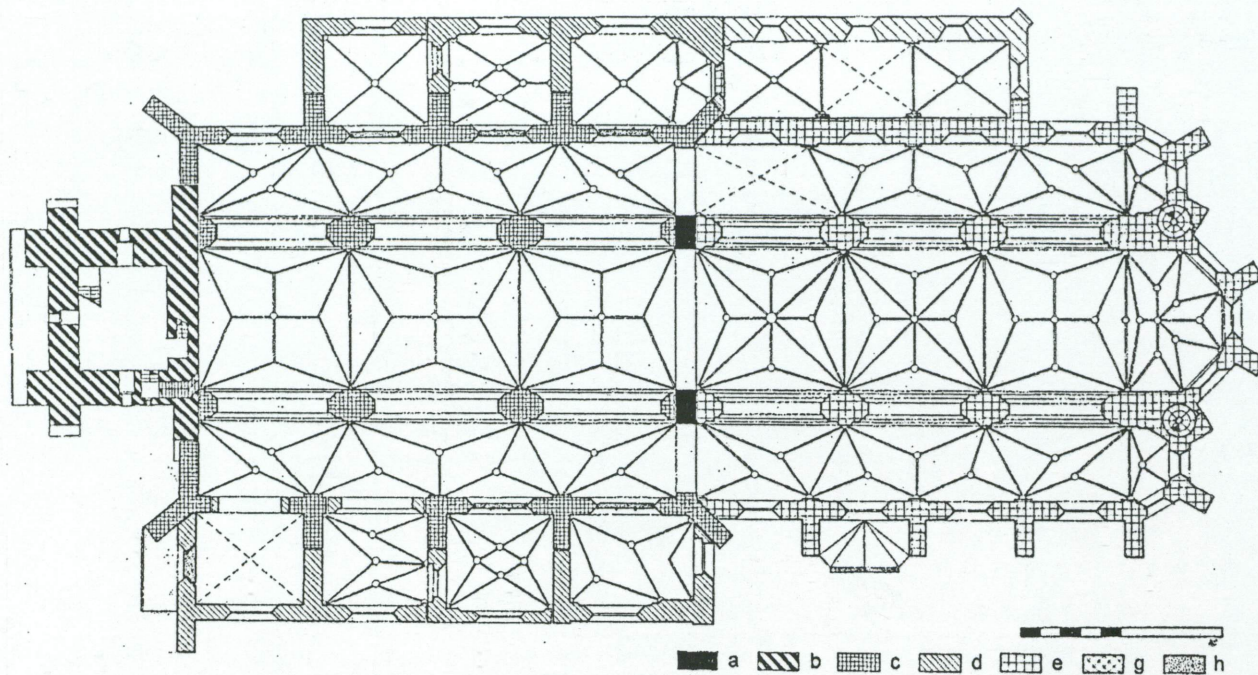
WYPOSAŻENIE : bardzo bogate, z różnych okresów historii kościoła; najcenniejsze z nich to zespół rzeźby późnogotyckiej min. wielki krucyfiks z tęczą ok. 1500, Chrystus Frasobliwy z pocz. XVI w., figury z grupy Ukrzyżowania z wnęk pod wieżą, fundowanych w 1496, Matka Boska Bolesna k. XV w. Zespół kamiennych epitafiów od gotyckich do XVII-wiecznych. Późnorenesansowa ambona pocz. XVII w., renesansowe stalle pod chórem muzycznym, w wejściu do zakrystii podwójne stare drzwi żelazne, zapewne renesansowe. Zespół barokowych figur na filarach – Ojcowie Kościoła. Rokokowa chrzcielnica 3 ćw. XVIII w. Zespół malarstwa barokowego.

Ryc. 5. Widok kościoła
wg ryciny Wernhera w

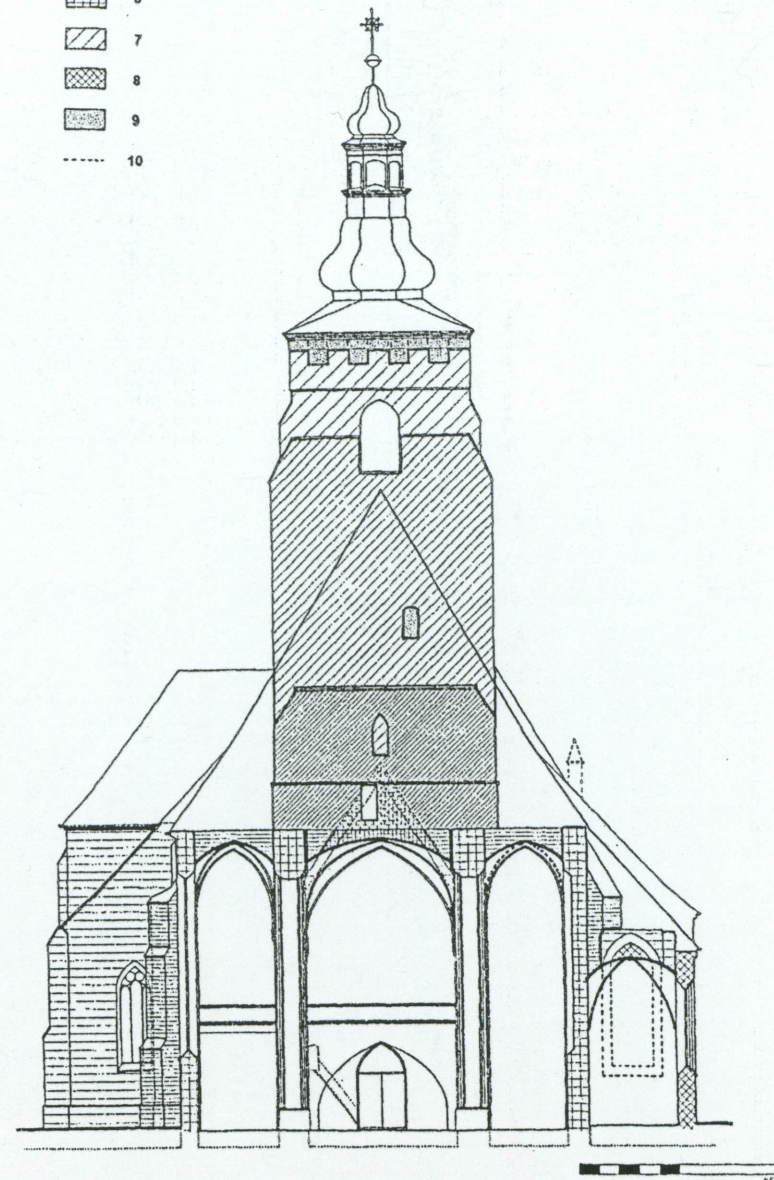
Ryc. 8. Rzut przyziemia kościoła z rozwarstwieniem murów: a) korpusu bazylikowego z ostatniego dwudziestolecia XIII–początku XIV w., b–c) z I. połowy XV w.; (b) wieży, c) korpusu halowego, d) kaplic, e) prezbiterium halowego i zakrystii, f) z 1496 r., g) zakrystii z 1526 r., h) nowożytnie

Ryc. 9. Rzut kościoła na wysokości okien z rozwarstwieniem murów: a) korpusu bazylikowego z ostatniego dwudziestolecia XIII–początku XIV w., b–c) z I. połowy XV w. (b) wieży, c) korpusu halowego, d) kaplic, e) prezbiterium halowego i zakrystii, g) zakrystii z 1526 r., h) nowożytnie

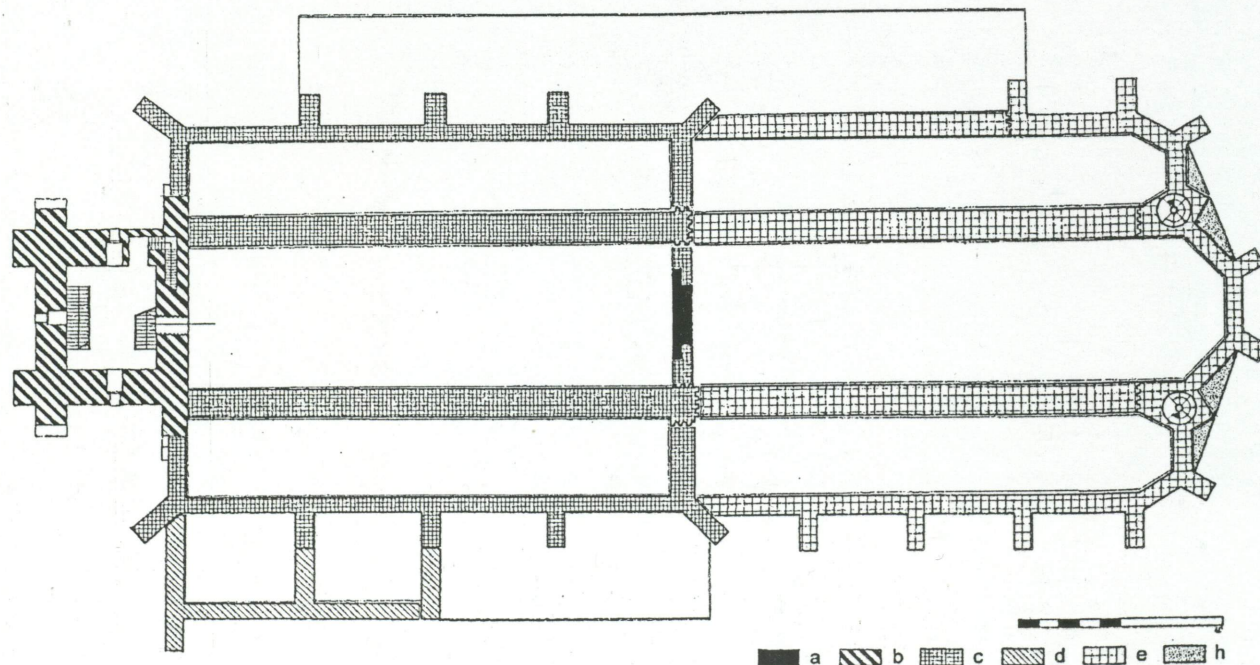

Ryc. 11. Rozwarstwienie murów kościoła w przekroju przez prezbiterium i zakrystię z widokiem na korpus, wieżę i kaplice: 1 – relikwiarz szczytu prezbiterium kościoła z ostatniego dwudziestolecia XIII–początku XIV w., 2–5 – mury z I. połowy XV w. (2 – I etap budowy wieży, 3 – II etap budowy wieży, 4 – korpus, 5 – kaplica), 6 – prezbiterium, 7 – mur nadbudowy wieży z 1483–1495 r., 8 – mury zakrystii z 1526 r., 9 – mur nowożytny, 10 – rekonstrukcje

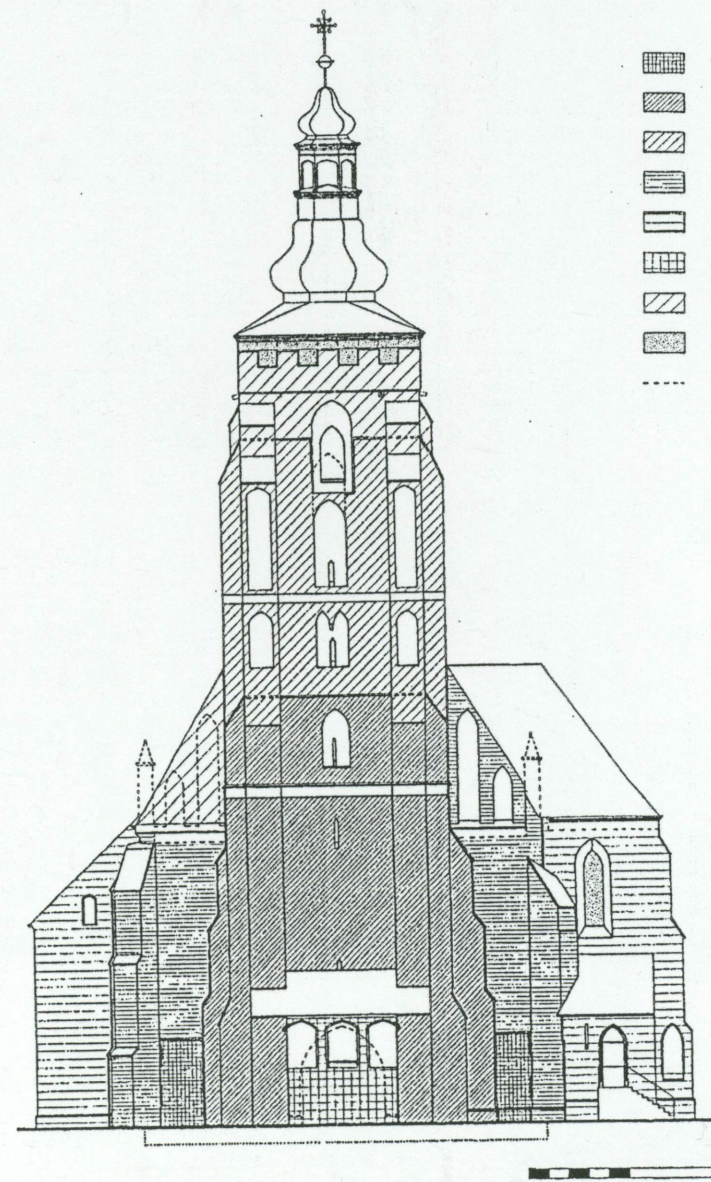

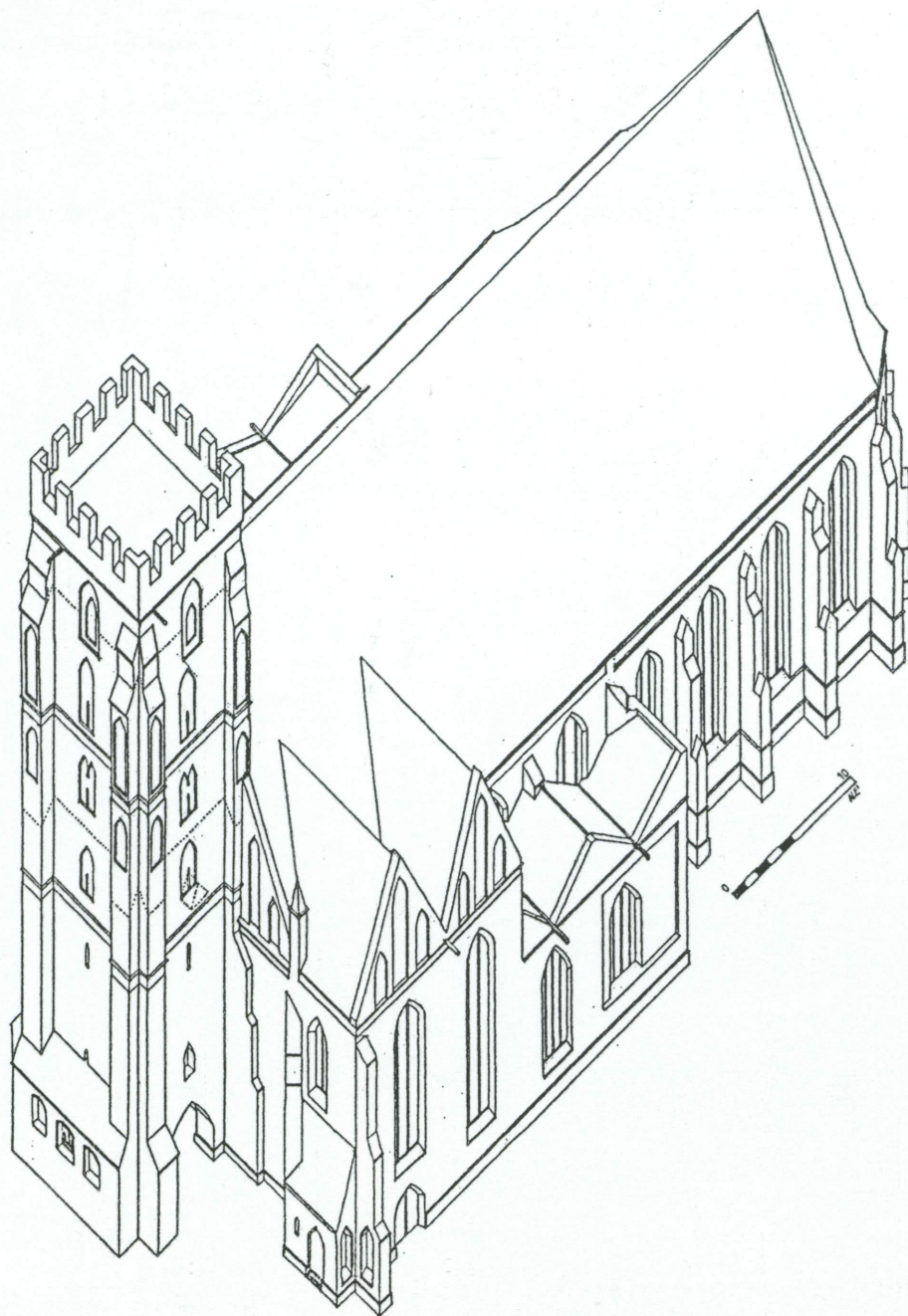
1. Miejsowość : N A M Y S Ł Ó W	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) : KOŚCIÓŁ PARAFIALNY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) : Ikografia, materiały archiwalne, zdjęcia
---	---	---

Ryc. 12. Rozwarstwienie elewacji zachodnich kościoła, wieży i kaplic: 1 – mury korpusu bazylikowego z ostatniego dwudziestolecia XIII–początku XIV w., 2–5 – mury z 1. połowy XV w. (2 – pierwszego etapu budowy wieży, 3 – drugiego etapu budowy wieży, 4 – korpusu halowego, 5 – kaplica), 6 – mury szczytu północnego korpusu i nadbudowy wieży z 1483–1495 r., 7 – mur z 1496 r., 8 – mury nowożytnie, 9 – rekonstrukcje

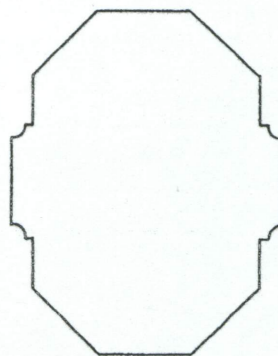

Ryc. 10. Rzut kościoła nad sklepieniami: a) relikw szczytu prezbiterium kościoła z ostatniego dwudziestolecia XIII–początku XIV w., b–e) z 1. połowy XV w. (b) wieży, c) korpusu halowego, d) kaplic, e) prezbiterium halowego i zakrystii), h) nowożytnie

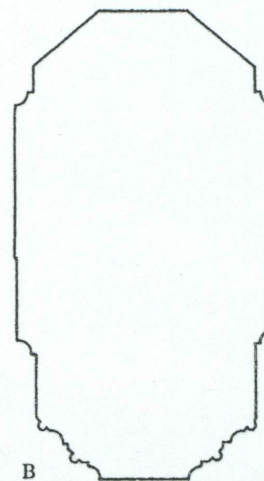

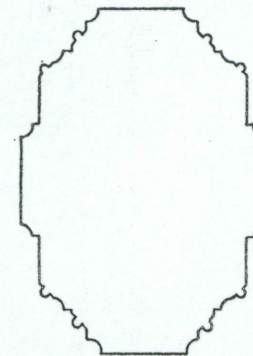
Ryc. 13. Rekonstrukcja kościoła
z końca XV w. w widoku
od południowego zachodu.
Linia kropkowaną zaznaczono
etapy budowy wieży

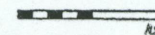
A

B

C

Ryc. 14. Przekroje f
międzynawowych:
B – gurtów między
C – prezbiterium

Fig. 14. Sections th
between-the-nave pi
body, B – between-
buttresses, C – pres

WKŁADKA DO KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

ZAŁĄCZNIK NR 5.

7.Miejscowość :

NAMYSŁÓW.

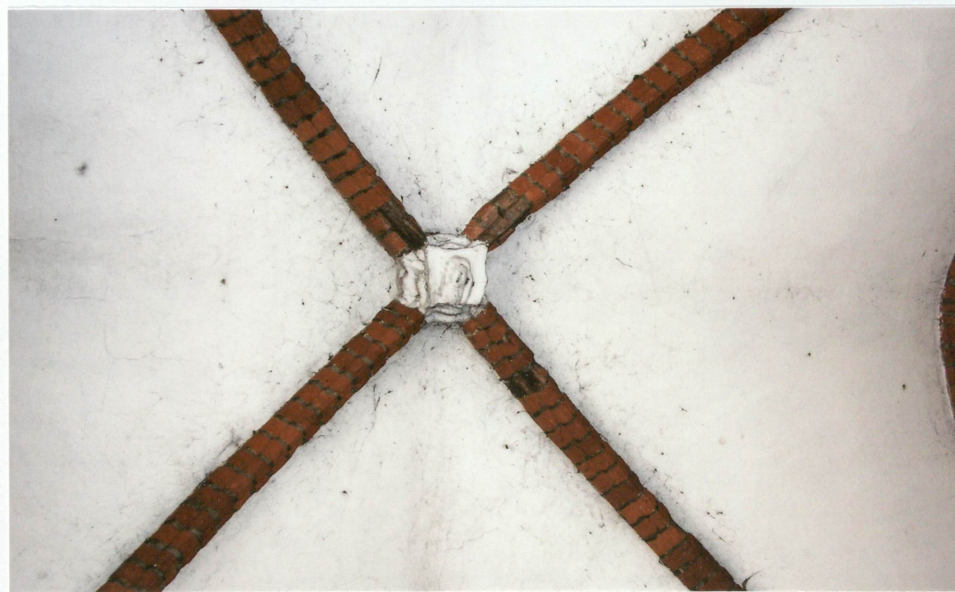
8.Obiekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ FARNY

9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

zdjęcia kościoła

7.Miejscowość :

NAMYSŁÓW

8.Obiekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ FARNY

9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

zdjęcia kościoła

7.Miejscowość :

NAMYSŁÓW

8.Obiekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ FARNY

9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

zdjęcia kościoła

7. Miejscowość :

NAMYSŁÓW

8. Obiekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ FARNY

9. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

zdjęcia kościoła

7.Miejscowość :

NAMYSŁÓW

8.Objekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ FARNY

9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

zdjęcia kościoła

7.Miejscowość :

NAMYSŁÓW

8.Obiekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ FARNY

9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

zdjęcia kościoła

7.Miejscowość :

NAMYSŁÓW

8.Objekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ FARNY

9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

zdjęcia kościoła

7.Miejscowość :

NAMYSŁÓW

8.Obiekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ FARNY

9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

zdjęcia kościoła

7. Miejsowość :

NAMYSŁÓW

8. Obiekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ FARNY

9. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

zdjęcia kościoła

7.Miejscowość :

NAMYSŁÓW

8.Obiekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ FARNY

9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

zdjęcia kościoła

7.Miejscowość :

NAMYSŁÓW

8.Objekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ FARNY

9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

zdjęcia kościoła

7.Miejscowość :

NAMYSŁÓW

8.Obiekt (nazwa jak w karcie) :

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY

9.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) :

zdjęcia kościoła

